

Rücu (Başvuru) Hakkı:

Zarara neden olan hayvan (gürültüyle gelen bir kamyonun yol kenarında bulunan atı ürkütmesi ve atın bu şekilde bir çocuğu yaralaması veya ölümüne sebebiyet vermesi durumunda olduğu gibi) bir şahıs veya diğer bir hayvan tarafından ürkütülmüşse Madde 67 uyarınca zararı ödeyecek olan kimse, bu zararı ürküten şahsa veya ürkütülen hayvanın sahibine rücu edebilir(Madde 67/2). Atı ürküten şahıs kusurlu değilse veya ürkütülen hayvanın sahibi kendi hayvanı yönünden bütün dikkat ve itinaı gösterdiğini ispat edebilirse rücu hakkı yoktur.

Hayvanı idaresi altında bulduran ve Madde 67 uyarınca oluşan zararı ödeyen şahıs, hayvanın bakımı ve gözetimi ile görevli olan yardımcı şahsa da, şayet kusurluysa aralarındaki sözleşmeye dayanarak rücu edebilir.

Türk Borçlar Kanunu Madde 67. “Bir hayvanın bakımını ve yönetimini sürekli veya geçici olarak üstlenen kişi, hayvanın verdiği zararı gidermekle yükümlüdür. Hayvan bulduran, bu zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse sorumlu olmaz” denilmektedir. Hayvanın bir başkası veya başkasına ait hayvan tarafından ürkütülmesi halinde ise, hayvan bulduran kişinin bu kişiye veya hayvanın sahibine rücu hakkı vardır.

Hayvanın hapsedilmesi:

Gayrimenkul sahipleri gayrimenkulu üzerinde zarara sebep olan hayvanı (örn. Tarlasındaki ekinlere zarar veren) zarardan doğan tazminat alacağını garanti altına almak üzere hapsetmek veya alıkoymak hakkına sahiptir(Madde 68). Hayvanın sahibi borcunu ödemediği takdirde, gayrimenkulun sahibi hayvanı icra yoluyla sattırıp, alacağını bu bedelden tahsil edebilir. Madde 68 e göre gayrimenkul sahibine eğer şartlar gerektiriyorsa hayvanı etkisiz hale getirmek yetkisi de tanınmıştır. Gayrimenkul sahibi gerek hayvanın hapsedilmesi, gerekse etkisiz hale getirilmesi durumunda, söz konusu olayı hayvan sahibine bildirmeli, eğer hayvan sahibinin kim olduğunu bilmiyorsa, kim olduğunun öğrenilmesi noktasında gerekli girişim ve önlemleri almak zorunda olduğunun bilincinde olmalıdır(Madde 68).

Bir kişinin hayvanları zehirleyerek öldürmesi, o kişiyi hukuksal sorumluluktan kurtarmamaktadır. Sahipli hayvana zarar vermek ,sahipli hayvanı öldürmek TCK Madde 151/2 ' ye göre açıkca suç teşkil etmektedir. Ülkemizde 2004 yılında yürürlüğe giren 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu hayvanlara verilecek her türlü zarara karşı hukuki yaptırımları içermektedir. Bu nedenlerle taşınmaz sahibi taşınmazına giren hayvana karşı herhangi bir eyleme girişmeden önce sonuçlarını çok iyi düşünmelidir, aksi takdirde hukuki ve cezai sonuçlarına katlanmak zorunda kalacaktır.

Hayvanların Çevreye Verdikleri Zararlar (ısırma,öldürme,yaralama,kırılma,maddi hasarlı kaza ve kayıplar):

Hayvanlarda iki tür hareket söz konusudur. Bunlar bilinçli (istemli) veya bir zorlanma karşısında gösterdiği bilinçsiz(istemsiz) refleks hareketlerdir.

İstemli hareketler; bilinçli , düşünölmüş , saldırganlık veya savunma hareketleridir. Bu durum doğal olarak hayvanların iç güdüsel davranışlarından kaynaklanmaktadır. Hayvanların bu şekilde istemli ve bilinçli davranışlarından hayvan sahibi sorumludur. Örneğin hayvanda ağrı oluşturacak bir uygulama yapıldığı takdirde (Örn.Enjeksiyonlar), hayvanın bilinçli olarak vurması, ısırması veya tırmalaması refleks davranış değil, ağrının oluşturduğu reaksiyon bir davranış olarak değerlendirilir.

Hayvanlarda istemsiz olarak zarara yol açan davranışlar; ya refleks hareket veya bilinçsiz olarak oluşan hareketlerdir. İç güdüsel olarak savunma veya düşünmeden kaçma durumu; korkma,ürkme, kovalama gibi zor durumda kaldıkları olaylar sonrasında ortaya çıkabilir. Bu şekildeki hareketleri hayvanlar alışkanlık kazanarak öğrenir veya kalıtsal olarak kendilerinde mevcuttur. Hayvanların istemsiz davranışları durumunda hayvan sahipleri sorumlu değildir.

Hayvanlarda vurma ve tekme atma gibi kötü huylar hayvanda herhangi bir rahatsızlık (hastalık) söz konusu değilse ve alışkanlık kazandıysa, doğuştan kalıtsal bir bozukluk olarak değerlendirilir. Bazı olgularda uygun olmayan yetiştirme koşulları (sürekli cezalandırma, aç bırakma, aşırı şımartma), kötü huylu hayvanların oluşumuna yol açabilir. Çeşitli hastalıklar hayvanlarda huysuzluğa neden olabilir (kronik sancılar, ayak uyuzu). Bazı hayvanlar ise dış çevreden gelen duyu ve olaylara karşı aşırı duyarlılık ve uyarılma gösterebilirler. Bununla birlikte bazı hayvanlar alışmadıkları bir şeyi gördüklerinde,duyduklarında ve kokladıklarında algıladıkları duyulara göre aşırı korkaklık gösterebilirler. Gördükleri içersinde ani taş atılması,ani sopa kullanılması, başka bir hayvanın görülmesi (örn. Köpek ve kedi), koşan insan,hareket eden taşıt ve kuşlar hayvanlarda korkmaya yol açabilir. Duydukları nesnelere içersinde insanların aşırı bağırması, otomobil gürültüsü sayılabilir. Hayvanlar alışılmamış gürültü duyduklarında reflektör olarak kaçarak korunma hareketi yaparlar. Bazı hayvanlar uzağı göremez, yakını iyi görür. Bu durumlar da hayvanların aşırı korkmalarına neden olabilir. Ayrıca hayvanların kokladıkları aşırı pis koku, kesimhane kokuları aşırı uyarılmalara neden olabilir.

Türk Ceza Kanunu Madde 177 de (765 sayılı eski Türk ceza Kanununun 563 ve 564 maddelerinin karşılığı olarak düzenlenmiştir)- (1) "Gözetimi altında bulunan hayvanı başkalarının hayatı veya sağlığı bakımından tehlikeli olabilecek şekilde serbest bırakan veya bunların kontrol altına alınmasında ihmal gösteren kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır" denilmektedir. Suçun genel olarak ele alınması ile bu suçun karayolunda veya taşıt yolu üzerinde gerçekleşmesi hali, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun kabahat teşkil eden, "Hayvanla Çekilen, Elle Sürülen Araçları Sürerler ile Hayvan Sürücülerine Ait Kurallar" başlıklı 69. maddesi "Yerleşim birimleri dışındaki karayolunda, taşıt yolu üzerinde zorunlu haller dışında hayvan bulundurmamak, karayollarının yasaklanmamış, kesimlerinde ise hayvanla çekilen veya elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürülerini ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek ve bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başı boş bırakmak yasaktır. Bu madde hükümlerine uymayanlar para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, başıboş hayvan bırakma yasağına riayet etmeyerek trafik kazasına sebebiyet veren faile üç ay hafif hapis cezası uygulanır. Taşıt yolunu kullanmak zorunda olan hayvan sürü ve kümelerini sevk ve idare edenler yönetmelikte belirtilen usul ve şartlara uymak zorundadırlar.